VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2014. gada 21. maijā *

Piekļuve dokumentiem — Regula (EK) Nr. 1049/2001 — Dokumenti OLAF veiktā izmeklēšanā, kas attiecas uz infrastruktūras modernizācijas projekta īstenošanu Sīrijā — Piekļuves atteikums — Izņēmums saistībā ar pārbaudes, izmeklēšanas un revīzijas mērķu aizsardzību

Lieta T-447/11

Lian Catinis, ar dzīvesvietu Damaskā [*Damascus*] (Sīrija), ko pārstāv *S. Pappas*, advokāts,

prasītājs,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *J.-P. Keppenne* un *F. Clotuche-Duvieusart*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) 2011. gada 10. jūnija lēmumu par atteikumu apmierināt apgalvoto lūgumu, kura mērķis ir panākt *OLAF* izmeklēšanas saistībā ar infrastruktūras modernizācijas projekta īstenošanu Sīrijā izbeigšanu, no vienas puses, un piešķirt piekļuvi noteiktiem šīs izmeklēšanas lietas materiālu dokumentiem, no otras puses.

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: tiesneši M. Kančeva [*M. Kancheva*], kura pilda priekšsēdētāja pienākumus, K. Veters [*C. Wetter*] (referents) un V. Kreišics [*V. Kreuschitz*],

sekretāre S. Spiropula [*S. Spyropoulos*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 16. janvāra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 Finanšu programma institucionālajai un nozaru modernizācijai (*ISMF*) ir Eiropas Savienības programma, kuras mērķis ir sniegt Sīrijas iestādēm tehnisku palīdzību, lai veiktu tostarp centrālās administrācijas ekonomikas modernizāciju.

* Tiesvedības valoda – angļu.

2 Pēc apgalvojumiem par pārkāpumiem *ISMF* programmas Sīrijā īstenošanā, lai noskaidrotu minēto apgalvojumu patiesumu, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) sākot ar 2007. gada 16. oktobri uzsāka dažādas saistītas izmeklēšanas. Šajā kontekstā *OLAF* izmeklētāji nopratināja tostarp prasītāju, *L. Catinis*, kā arī citus par programmas īstenošanu Sīrijā atbildīgos ekspertus.

3 *OLAF* nodaļas vadītajam adresētajā 2010. gada 3. augusta vēstulē prasītājs izteica vairākus pārmetumus saistībā ar izmeklēšanas norisi, kā arī ilgumu un lūdza šo izmeklēšanu izbeigt.

4 2010. gada 23. septembrī *OLAF* direktors prasītāju informēja, ka *OLAF* izmeklēšana attiecībā uz apgalvotajiem pārkāpumiem *ISMF* programmas Sīrijā īstenošanā joprojām tiek turpināta. Sniedzot precizējumus attiecībā uz atbilstošajām tiesību normām saistībā ar konfidencialitātes politiku, kāda ir jāievēro izmeklēšanās, šis direktors lūdza prasītājam norādīt, kādā statusā viņš ir iesniedzis savu pieteikumu.

5 2010. gada 18. oktobrī prasītājs precizēja, ka viņš rīkojas kā privātpersona, un aicināja *OLAF* nosūtīt viņam uz viņu attecināmos ar izmeklēšanu saistītos dokumentus, un no jauna lūdza izbeigt izmeklēšanu.

6 Ar 2011. gada 21. februāra vēstuli *OLAF* direktors prasītajam atbildēja, ka viņam atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulai (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.) bija jāsniedz papildu informācija par dokumentiem, kuriem viņš vēlējās piekļūt. Šajā pašā vēstulē prasītājs tika informēts par viņa tiesībām piecpadsmit darba dienu laikā apstiprināt savu sākotnējo piekļuves lūgumu.

7 2011. gada 15. martā prasītājs iesniedza apstiprinošu lūgumu, norādot it īpaši, uz kuriem dokumentiem attiecās viņa piekļuves lūgums, un pauda iemeslus, kuru dēļ tam šķiet, ka Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktā paredzētie izņēmumi attiecībā uz piekļuvi [dokumentiem] nav piemērojami. Tāpat prasītājs norādīja, ka izmeklēšanas norisē radusies kavēšanās varot apdraudēt viņa tiesības tikt laikus uzklausītam.

8 2011. gada 10. jūnija vēstulē *OLAF* direktors informēja prasītāju, ka viņš nevar apmierināt prasītāja lūgumu piekļūt dokumentiem. It īpaši tas precizēja, ka ieinteresētajām personām neesot nekādu īpašu tiesību tieši piekļūt *OLAF* izmeklēšanas lietas materiāliem, un paskaidroja iemeslus, kuru dēļ, pamatojoties uz Regulu Nr. 1049/2001, nevarēja sniegt nekādu piekļuvi tiem astoņiem dokumentiem, kurus *OLAF* galu galā atzina par pieteikuma priekšmetu. Tomēr *OLAF* ģenerāldirektors izsniedza starp prasītāju un diviem *OLAF* izmeklētājiem 2007. gada 27. novembrī notikušās iztaujāšanas protokola kopiju, nevis pamatojoties uz Regulu Nr. 1049/2001, bet gan saskaņā ar iekšējo reglamentu.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

9 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 9. augustā, prasītājs cēla šo prasību.

10 2011. gada 3. novembrī Eiropas Komisija iesniedza Vispārējās tiesas kancelejā iebildumu rakstu.

11 Prasītājs paredzētajā termiņā nav iesniedzis replikas rakstu.

12 Ar 2013. gada 16. jūlija rīkojumu Vispārējā tiesa (sestā palāta), pamatojoties uz tās reglamenta 65. panta b) punktu, 66. panta 1. punktu un 67. panta 3. punkta trešo daļu, noteica komisijai pienākumu iesniegt attiecīgos dokumentus, tomēr norādot, ka šie dokumenti izskatāmās tiesvedības ietvaros prasītajam netiks paziņoti. Šis lūgums tika apmierināts.

13 Daļējas Vispārējās tiesas iztiesāšanas sastāva nomaiņas dēļ tiesnesis referents tagad darbojas astotajā palātā, kurai līdz ar to tika nodota šī lieta.

14 Tā kā palātas priekšsēdētājs nevarēja piedalīties šīs lietas izskatīšanā, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs atbilstoši Reglamenta 6. pantā paredzētajai kārtībai norīkoja pirmo tiesnesi aizstāt palātas priekšsēdētāju un, piemērojot Reglamenta 32. panta 3. punktu, norīkoja otru tiesnesi, lai viņš papildinātu palātu.

15 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Vispārējā tiesa (astotā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu.

16 Vispārējā tiesa 2014. gada 16. janvāra tiesas sēdē uzklausīja lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem.

17 Prasītāja prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt lēmumus, kas ietverti *OLAF* ģenerāldirektora 2011. gada 10 jūnija vēstulē, ciktāl tajos ir atteikts izbeigt izmeklēšanu un ļaut piekļūt prasītāja lietas materiāliem;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt kā nepieņemamu, ciktāl tā attiecas uz apgalvoto netieši izteikto lēmumu par atteikumu izbeigt izmeklēšanu, un kā nepamatotu, ciktāl tā attiecas uz lēmumu atteikt piekļuvi prasītāja personas lietas materiāliem;

— piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

19 Prasītājs norāda, ka *OLAF* tā ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstulē atteica apmierināt gan galveno lūgumu, kas attiecās uz izmeklēšanas izbeigšanu, gan viņa lūgumu piekļūt minētās izmeklēšanas lietas materiāliem.

Par prasību atcelt, kā apgalvots, netieši izteikto OLAF *lēmumu saistībā ar atteikumu izbeigt izmeklēšanu*

Lietas dalībnieku argumenti

20 Savas prasības atcelt, kā apgalvots, netieši izteikto *OLAF* lēmumu saistībā ar atteikumu izbeigt izmeklēšanu pamatojumam prasītājs būtība izvirza divus iebildumus.

21 Savā pirmajā iebildumā prasītājs apgalvo, ka *OLAF*, turpinot izmeklēšanu nesaprātīgi ilgā laikposmā un neinformējot vai neuzklausot ieinteresētos lietas dalībniekus, ir ne tikai pieļāvis smagu labas pārvaldības principa, nevainīguma prezumpcijas un tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, bet arī ļaunprātīgi izmantojis savas pilnvaras.

22 Otrs prasītāja izvirzītais iebildums attiecas uz *OLAF* pieļauto tā pienākuma norādīt iemeslus, kuru dēļ tas nolēma neizbeigt izmeklēšanu, pārkāpumu. Nepamatojot netieši izteikto prasītāja lūguma izbeigt izmeklēšanu noraidījumu, *OLAF* neesot ievērojis formālo prasību un esot pārkāpis prasītāja pamattiesības, kas ir paredzētas it īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 48. pantā. Prasītājs uzskata arī, ka *OLAF*, turpinot izmeklēšanu nesaprātīgi ilgā laikposmā, proti, vairāk nekā 41 mēnesi, un neinformējot prasītāju par to, neesot ievērojis procesuālo tiesību normas, kuras ir

noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Regulā (EK) Nr. 1073/1999 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) (OV L 136, 1. lpp.), kā arī principus, kas atgādināti *OLAF* rokasgrāmatā par pamatnostādnēm izmeklēšanas jomā un procesuālajiem noteikumiem, kas jāievēro personālam. Šo viedokli atbalstot *OLAF* uzraudzības komiteja. Visbeidzot, prasītājs uzsver, ka, lai gan dažas *OLAF* izmeklēšanas darbības tika kvalificētas kā sagatavojošas darbības, kas nav nelabvēlīgas, no judikatūras izriet, ka formālo prasību un pamattiesību pārkāpums izmeklēšanas sagatavošanas posmā var ietekmēt galīgā *OLAF* pamatojoties uz izmeklēšanām pieņemtā lēmuma tiesiskumu.

23 Komisija uzskata, ka *OLAF* ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstule nevar tikt uzskatīta par tādu, kurā ir ietverts netieši izteikts lūguma izbeigt attiecīgo izmeklēšanu atteikums.

Vispārējās tiesas vērtējums

24 Izskatāmajā lietā prasītājs vēlas panākt, lai tiktu atcelts, kā apgalvots, netieši izteiktais *OLAF* lēmums atteikt izbeigt izmeklēšanu.

25 Kā jau tika minēts, prasītājs norāda, ka, tā kā *OLAF* ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstulē nav atsauces uz viņa pamata lūgumu, kas attiecas uz izmeklēšanas izbeigšanu, prasītājs no tā secina netieši izteiktu viņa lūguma izbeigt izmeklēšanu noraidījumu, ko veicis *OLAF*.

26 Pirmkārt, tāpat kā to dara Komisija, ir jākonstatē, ka, lai gan prasītājs vairākkārtīgi ir sūdzējies par *OLAF* izmeklēšanas ilgumu, viņš nav formāli uzturējis savu lūgumu par to, lai tiktu pieņemts lēmums par izmeklēšanas izbeigšanu. Šajā ziņā ir jānorāda, ka, protams, savā 2010. gada 3. augusta vēstulē prasītājs lūdz izbeigt izmeklēšanu. Tomēr savā 2010. gada 18. oktobra vēstulē viņš šo pašu lūgumu atkārto, bet tiktai tiktāl, ciktāl izmeklēšanas izbeigšana var tikt uzskatīta par iespējamu. Gadījumā, ja *OLAF* uzskatītu, ka izmeklēšanas izbeigšana šajā stadijā nav iespējama, prasītājs pievienoja lūgumu piekļūt dokumentiem, kas ietverti uz viņu attiecināmās minētās izmeklēšanas lietas materiālos. Apstiprinošajā 2011. gada 15. marta lūgumā ir ietverti jauni iebildumi par izmeklēšanas ilgumu, bet nav lūgts, lai *OLAF* paustu savu nostāju šajā jautājumā. Tā kā, ņemot vērā visu vēstuļu apmaiņu, *OLAF* pamatoti varēja uzskatīt, ka prasītāja lūgums ietver vienīgi lūgumu piekļūt dokumentiem, tas pauda savu nostāju tikai attiecībā uz šo lūgumu.

27 Otrkārt, katrā ziņā ir jānorāda, ka Regulā Nr. 1073/1999 nav ietverts neviens noteikums par tāda termiņa noteikšanu, kuru pārsniedzot netieši izteikts lūgumu izbeigt izmeklēšanu noraidošs lēmums būtu uzskatāms par *OLAF* pieņemtu.

28 No judikatūras izriet, ka principā, ja nav skaidri izteiktu normu, kas paredz termiņu, kurā netieši izteiktu lēmumu uzskata par iestādes, kurai ir lūgts paust savu nostāju, pieņemtu, un kas paredz šāda lēmuma saturu, iestādes bezdarbību nevar uzskatīt par līdzvērtīgu lēmumam, neapšaubot līgumā paredzēto tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu (Tiesas 2004. gada 9. decembra spriedums lietā C-123/03 P Komisija/*Greencore*, Krājums, I-11647. lpp., 45. punkts; Vispārējās tiesas 1999. gada 13. decembra spriedumi apvienotajās lietās T-189/95, T-39/96 un T-123/96 *SGA*/Komisija, *Recueil*, II-3587. lpp., 27. punkts, un apvienotajās lietās T-190/95 un T-45/96 *Sodima*/Komisija, *Recueil*, II-3617. lpp., 32. punkts).

29 No šīs judikatūras izriet arī, ka noteiktos īpašos apstākļos šis princips var netikt piemērots, līdz ar to iestādes klusēšanu vai bezdarbību izņēmuma kārtā var uzskatīt par netieši izteiktu noraidošu lēmumu (iepriekš 28. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Greencore*, 45. punkts).

30 Regulas Nr. 1073/1999 6. panta 5. punktā ir tikai paredzēts, ka "izmeklēšanu veic nepārtraukti laikā, kam jābūt samērīgam ar lietas apstākļiem un sarežģītību". Tāpat minētās regulas 11. panta 7. punktā ir noteikts, ka, "ja izmeklēšana ir turpinājusies ilgāk par deviņiem mēnešiem, direktors informē

Uzraudzības komiteju par iemesliem, kādēļ vēl nav bijis iespējams pabeigt izmeklēšanu, un par paredzēto pabeigšanas laiku". Šis pienākums informēt Uzraudzības komiteju nerada tiešu *OLAF* pienākumu saistībā ar tā izmeklēšanu ilgumu.

31 Tomēr ir jākonstatē, ka prasītājs nav izvirzījis nevienu īpašu apstākli, kas izņēmuma kārtā *OLAF* klusēšanu ļautu pielīdzināt netieši izteiktam noraidošam lēmumam.

32 No iepriekš izklāstītā izriet, ka prasītāja prasījumi ir nepieņemami, jo tie ir saistīti ar iespējama *OLAF* netieši izteikta noraidoša lēmuma izbeigt izmeklēšanu atcelšanu.

33 Pakārtoti, runājot par apgalvoto formālo prasību un pamattiesību pārkāpumu, protams, kā tas ir atgādināts Regulas Nr. 1073/1999 preambulas 10. apsvērumā, ir taisnība, ka *OLAF* izmeklēšanas ir jāveic, pilnībā ievērojot cilvēktiesības un pamatbrīvības. Tomēr ir jākonstatē, ka tādi prasītāja apgalvojumi kā iespējamais nevainīguma prezumpcijas pārkāpums, iespējamais tiesību uz aizstāvību pārkāpums vai pilnvaru ļaunprātīga izmantošana nekādi nav pierādīti un līdz ar to tie nevar tikt atbalstīti. Katrā ziņā, pat pieņemot, ka *OLAF* būtu pārkāpis vienu no šīm patiesībām, tas neko nemaina iepriekš 26.–31. punktā veiktajā faktu konstatācijā un tas nekādi neietekmē pirmā pamata pieņemamību.

34 Runājot konkrētāk par iebildumu, kas saistīts ar izmeklēšanas ilgumu, ir jāatgādina, ka pienākums ievērot saprātīgu termiņu administratīvajā procedūrā ir Savienības tiesību vispārējs princips, kura ievērošanu nodrošina Savienības tiesa un kas turklāt ir noteikts kā tiesību uz labu pārvaldību sastāvdaļa Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktā (skat. Vispārējās tiesas 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-48/05 *Franchet* un *Byk*/Komisija, Krājums, II-1585. lpp., 273. punkts un tajā minētā judikatūra). No judikatūras izriet arī, ka, ja procesa ilgums nav noteikts Savienības tiesību akta normā, kā tas ir izskatāmajā lietā (skat. iepriekš 30. punktu), termiņa saprātīgums ir jāvērtē, ievērojot visus katras lietas faktiskos apstākļus un it īpaši lietas iznākuma nozīmi ieinteresētajām personām, lietas sarežģītību un lietas dalībnieku rīcību (šajā ziņā skat. Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 187. punkts).

35 Tāpat kā norāda prasītājs, ir jākonstatē, ka *prima facie* šī izmeklēšana, kas šīs prasības celšanas brīdī ilga vairāk nekā 41 mēnesi, var tikt uzskatīta par ārkārtīgi garu. Tomēr izskatāmajā lietā šī pamata – kurš saistīts ar lūguma izbeigt attiecīgo izmeklēšanu netieši izteiktu noraidīšanu vai nenoraidīšanu – ietvaros nav lietderīgi atbildēt uz jautājumu par to, vai šis ilgums ir vai nav attaisnojams ar attiecīgās lietas sarežģītību. Šajā ziņā ir jānorāda, ka iespējamais aplūkojamo pamattiesību pārkāpums būtu izvērtējams brīdī, kad pēc *OLAF* veiktas izmeklēšanas tiek pieņemts uz prasītāju attiecināms lēmums.

Par prasību atcelt OLAF lēmumu, kas saistīts ar atteikumu izmeklēšanas ietvaros prasītājam piešķirt piekļuvi uz viņu attiecināmiem dokumentiem

Lietas dalībnieku argumenti

36 Prasītājs apgalvo, ka atteikumam piešķirt piekļuvi dokumentiem saistībā ar *OLAF* izmeklēšanu ir jābūt pietiekami pamatotam pēc konkrētas un individuālas katra lūgtā dokumenta pārbaudes un reālas, nevis hipotētiskas vajadzības aizsargāt izmeklēšanas konfidencialitāti un nākotnes izmeklēšanu efektivitāti noteikšanas. Izskatāmajā lietā *OLAF* ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstulē neesot konkrēti izklāstīts, kādā ziņā ar lūgtajiem dokumentiem tiek aizskartas saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 aizsargātās intereses. Prasītājs apgalvo arī, ka, atsakot viņam piekļuvi uz viņu attiecināmajiem dokumentiem, *OLAF* ir neatgriezeniski kaitējis viņa tiesību uz aizstāvību īstenošanai un pārkāpis samērīguma principu.

37 Komisija iebilst pret prasītāja argumentiem.

Vispārējās tiesas vērtējums

38 Jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1049/2001 preambulas 1. apsvērumu minētā regula ietilpst LES 1. panta otrajā daļā izteiktajā vēlmē iezīmēt jaunu posmu aizvien ciešākas Eiropas tautu savienības izveidošanā, kur lēmumu pieņemšana notiek cik vien iespējams atbilstoši atklātības principam un cik vien iespējams tuvinot to pilsoņiem. Kā ir atgādināts minētās regulas preambulas 2. apsvērumā, sabiedrības tiesības piekļūt iestāžu dokumentiem ir saistītas ar to demokrātisko raksturu (skat. Tiesas 2011. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-506/08 P Zviedrija/*MyTravel* un Komisija, Krājums, I-6237. lpp., 72. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Šajā nolūkā Regulas Nr. 1049/2001 mērķis ir, kā minēts tās preambulas 4. apsvērumā un 1. pantā, pēc iespējas pilnīgāk nodrošināt sabiedrības tiesības piekļūt iestāžu dokumentiem (skat. iepriekš 38. punktā minēto spriedumu lietā Zviedrija/*MyTravel* un Komisija, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Protams, šīs tiesības tomēr ir pakļautas zināmiem ierobežojumiem, kas ir pamatoti ar sabiedrības vai privāto interešu apsvērumiem. Konkrētāk un atbilstoši minētās regulas 11. apsvērumam tās 4. pantā ir paredzēts izņēmumu tiesiskais regulējums, kas iestādēm dod tiesības atteikt piekļuvi dokumentam, ja iepazīšanās ar to var kaitēt kādām interesēm, kas ir aizsargātas ar šo pantu (skat. iepriekš 38. punktā minēto spriedumu lietā Zviedrija/*MyTravel* un Komisija, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Tomēr, tā kā šādi izņēmumi principā atkāpjas no plašākās iespējamās sabiedrības piekļuves dokumentiem, tie ir jāinterpretē un jāpiemēro šauri (skat. iepriekš 38. punktā minēto spriedumu lietā Zviedrija/*MyTravel* un Komisija, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).

42 Tādējādi, pirmkārt, ja attiecīgā iestāde nolemj atteikt piekļuvi dokumentam, kuru tai tiek lūgts publiskot, tai principā ir jāsniedz paskaidrojumi par to, kā piekļuve šim dokumentam varētu konkrēti un faktiski kaitēt interesēm, ko aizsargā kāds no Regulas Nr. 1049/2001 4. pantā paredzētajiem izņēmumiem, uz kuru šī iestāde atsaucas. Turklāt šāda kaitējuma riskam ir jābūt saprātīgi paredzamam, nevis tikai hipotētiskam (skat. iepriekš 38. punktā minēto spriedumu lietā Zviedrija/*MyTravel* un Komisija, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).

43 Tomēr šī iestāde šajā ziņā var pamatoties uz vispārējiem pieņēmumiem, kas attiecas uz noteiktām dokumentu kategorijām, ja līdzīgi vispārīgi apsvērumi ir attiecināmi uz tāda paša rakstura dokumentu publiskošanas pieteikumiem (skat. Tiesas 2013. gada 14. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-514/11 P un C-605/11 P *LPN* un Somija/Komisija, 45. punkts un tajā minētā judikatūra). Vispārējā pieņēmuma piemērošana neizslēdz iespēju pierādīt, ka uz attiecīgo dokumentu, kura publiskošana ir pieprasīta, minētais pieņēmums neattiecas vai ka pastāv sevišķas sabiedrības intereses, kas pamato dokumenta publiskošanu atbilstoši Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta pēdējai rindkopai. Tāpat attiecīgajai iestādei nav pienākuma balstīt savu lēmumu uz šo vispārējo pieņēmumu. Tā vienmēr var veikt piekļuves pieteikumā norādīto dokumentu konkrētu pārbaudi un sniegt šādu pamatojumu (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *LPN* un Somija/Komisija, 66. un 67. punkts).

44 Ņemot vērā šos principus, ir jāpārbauda, vai prasītāja prasījumi, ciktāl to mērķis ir panākt *OLAF* lēmuma par atteikumu izmeklēšanas ietvaros prasītajam piešķirt piekļuvi uz viņu attiecināmiem dokumentiem atcelšanu.

45 Ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstulē *OLAF* noteica astoņus dokumentus, kuriem piekļuvi lūdza prasītājs, un pēc tam, kad veica konkrētu minēto dokumentu pārbaudi, norādīja iemeslus, kuru dēļ [šie dokumenti] nedrīkstētu tikt publiskoti.

46 Dokumenti, kuriem piekļuvi lūdza prasītājs, ir šādi:

— 2007. gada 27. novembra iztaujāšanas protokols (turpmāk tekstā – "1. dokuments");

— *OLAF* 2010. gada 21. maija vēstule (turpmāk tekstā – "2. dokuments");

— *OLAF* 2007. gada 16. oktobra iekšējais lēmums par izmeklētāju iecelšanu (turpmāk tekstā – "3. dokuments");

— 2010. gada 29. jūlija pārbaudes uz vietas ziņojums (turpmāk tekstā – "4. dokuments");

— *OLAF* adresēta vēstule, kas saņemta 2010. gada 14. septembrī (turpmāk tekstā – "5. dokuments");

— *OLAF* adresēta vēstule, kas saņemta 2009. gada 25. jūnijā (turpmāk tekstā – "6. dokuments");

— 2008. gada 19. septembra informācija, kas adresēta *OLAF* Uzraudzības komitejai un attiecas uz lietu, kas tiek izskatīta jau vairāk nekā deviņus mēnešus (turpmāk tekstā – "7. dokuments");

— ārējās izmeklēšanas uzsākšana 2007. gada 16. oktobrī (turpmāk tekstā – "8. dokuments").

47 Ņemot vērā argumentus, ko prasītājs izvirzījis, lai pamatotu savus prasījumus, kuru mērķis ir panākt *OLAF* lēmuma par atteikumu piešķirt piekļuvi prasītājiem dokumentiem atcelšanu, vispirms ir jānosaka, vai *OLAF* ir izpildījis savu pienākumu norādīt pamatojumu, pēc tam ir jāpārbauda, vai šī pēdējā minētā norādītie pamati saistībā ar izvirzītajiem izņēmumiem ir pamatoti, un, visbeidzot, vai pastāv sevišķas sabiedrības intereses, kuras attaisno piekļuvi attiecīgajiem dokumentiem.

48 Pirmām kārtām ir jākonstatē, ka *OLAF* ir izpildījis savu pienākumu norādīt pamatojumu. Šajā ziņā iestādei, kas atteikusi piekļuvi dokumentam, tātad jāsniedz pamatojums, kas ļauj saprast un pārbaudīt, pirmkārt, vai pieprasītais dokuments tiešām attiecas uz jomu, kuru skar minētais izņēmums, un, otrkārt, vai pastāv ar šo izņēmumu saistītā aizsardzības vajadzība (skat. Vispārējs tiesas 2013. gada 12. septembra spriedumu lietā T-331/11 *Besselink*/Padome, 99. punkts un tajā minētā judikatūra).

49 Izskatāmajā lietā *OLAF* prasītājam skaidri norādīja izņēmumus, uz kuriem tas balstīja piekļuves strīdīgajiem dokumentiem atteikumu, norādot attiecībā uz visiem šiem dokumentiem, pirmkārt, gan uz Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā paredzēto izņēmumu saistībā ar pārbaužu, izmeklēšanas un revīziju mērķu aizsardzību, gan izņēmumu, kas paredzēts minētās regulas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā un ir saistīts ar personu privāto dzīvi un neaizskaramību, otrkārt, attiecībā uz 1., 3., 4., 7. un 8. dokumentu – izņēmumu, kas paredzēts šīs regulas 4. panta 3. punkta pirmajā daļā saistībā ar iestādes lēmumu pieņemšanas procesa aizsardzību, un, treškārt, attiecībā uz 1., 2., 4., 6. un 7. dokumentu – izņēmumu, kas paredzēts šīs pašas regulas 4. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā saistībā ar komerciālo interešu aizsardzību.

50 Saskaņā ar *OLAF* ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstuli 1., 3., 4., 7. un 8. dokuments ir izstrādāti iekšējai izmantošanai un tie ir iepriekšēju apspriežu un konsultāciju *OLAF* daļa. 2., 4. un 5. dokuments attiecas uz saraksti starp *OLAF* un kompetentajām valsts iestādēm un ietver operatīvo informāciju, apmaiņa ar kuru ir notikusi *OLAF* un dažos īpašos gadījumos – valsts iestāžu veikto izmeklēšanas darbību ietvaros. Visbeidzot, 6. dokuments attiecas uz kāda cita saimnieciskās darbības subjekta vēstuli, kurš sniedz *OLAF* lietderīgu informāciju. Visi šie dokumenti ietilpst izņēmumos, kas ir paredzēti Regulas Nr. 1049/2001 4. pantā. Turpinājumā *OLAF* pārbaudīja, vai pastāv sevišķas sabiedrības intereses, un secināja, ka tas tā nebija. *OLAF* šajā ziņā uzsvēra, ka, ņemot vērā krāpšanas izmeklēšanu specifiskumu un it īpaši *OLAF* apkopotās informācijas konfidencialitāti, ir jābūt skaidriem faktiem, kuri pierādītu sevišķu interešu, kuras attaisnotu uz izmeklēšanu attiecināmo dokumentu publiskošanu, pastāvēšanu. Visbeidzot, *OLAF* pārbaudīja iespēju piešķirt daļēju piekļuvi prasītajiem dokumentiem, bet, tā kā uz šajos dokumentos ietverto informāciju bija attiecināms vismaz viens no norādītajiem izņēmumiem, nolēma, ka šī piekļuve nevarēja tikt piešķirta.

51 Otrkārt, runājot par *OLAF* lēmuma par atteikumu piešķirt prasītājam piekļuvi šiem dokumentiem saistībā ar norādītajiem izņēmumiem, konkrētāk, Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā paredzēto izņēmumu saistībā ar pārbaužu, izmeklēšanas un revīziju mērķu aizsardzību, pamatotību, ir skaidrs, ka visi astoņi attiecīgie dokumenti patiešām ir attiecināmi uz izmeklēšanas darbību šī panta izpratnē un ka izmeklēšanas darbības minētā lēmuma pieņemšanas brīdī turpinājās.

52 Līdz ar to *OLAF* principā pamatoti varēja izvirzīt Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā paredzēto izņēmumu (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2006. gada 6. jūlija spriedumu apvienotajās lietās T-391/03 un T-70/04 *Franchet* un *Byk*/Komisija, Krājums, II-2023. lpp., 113. punkts).

53 Ir taisnība, ka ar to vien, ka kāds dokuments attiecas uz pārbaudes vai izmeklēšanas darbību, nepietiek, lai pamatotu norādītā izņēmuma piemērošanu. Tāpat attiecīgajai iestādei ir jāsniedz paskaidrojumi par to, kā piekļuve šim dokumentam var konkrēti un reāli kaitēt interesēm, kas aizsargātas ar Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktā paredzēto izņēmumu.

54 Tomēr izskatāmajā lietā šajā ziņā ir jākonstatē, ka *OLAF* savā ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstulē ir norādījis iemeslus, kuru dēļ dokumentu, attiecībā uz kuriem tika prasīta piekļuve, publiskošana kaitētu aizsargātajām interesēm. Tādējādi papildus faktam, ka 1.–8. dokuments patiešām attiecās uz notiekošu izmeklēšanu, vairākos dokumentos ietilpa pierādījumi, kuri ir savākti no dažādiem avotiem, un to publiskošana varētu informēt personas vai iestādes, uz kurām attiecas izmeklēšana, pirms vēl būtu savākti visi pierādījumi. Tāpat šie dokumenti varētu kalpot kā pierādījumi arī procedūru valsts tiesās ietvaros, un to publiskošana tātad varētu ietekmēt to efektīvu izmantošanu minētajās tiesās. Turklāt 1., 2., 4., 5. un 7. dokumentā tiek izpausta *OLAF* stratēģija, kā arī tā rīcība izmeklēšanas gaitā. To publiskošana varētu sniegt norādes par tā darba metodēm šajā lietā un tātad kaitēt *OLAF* uzdevumu efektivitātei. 2., 4. un 5. dokuments visi attiecas uz informācijas apmaiņu ar valsts iestādēm šīs izmeklēšanas ietvaros, un to publiskošana attiecīgas izmeklēšanas ietvaros varētu kaitēt savstarpējās uzticēšanās atmosfērai, kas nepieciešama sadarbības ar valsts iestādēm labai norisei. Turklāt šo dokumentu publiskošana atklātu arī izmeklēšanas stratēģiju, veiktās darbības un procedūru interpretāciju. Visbeidzot, dokumentu, piemēram, 6. dokumenta – vēstules, ko nosūtījis saimnieciskās darbības subjekts, kas sniedz informāciju *OLAF* –, publiskošana sabiedrībai atklātu informatoru un līdz ar to vairs netiktu aizsargāta tā anonimitāte, kā rezultātā tiktu kavēta personu informācijas sniegšana saistībā ar iespējamu krāpšanu un tādējādi *OLAF* un Komisija nesaņemtu lietderīgu informāciju, lai uzsāktu izmeklēšanas, kuru mērķis ir Savienības finanšu interešu aizsardzība.

55 Turklāt iebildums, kas attiecas uz attiecīgās izmeklēšanas nesamērīgo ilgumu ir noraidāms kā neefektīvs. Pat pieņemot, ka varētu tikt pierādīts izmeklēšanas nesamērīgā ilguma raksturs, šāds raksturs neļauj atspēkot *OLAF* lēmuma par atteikumu piešķirt prasītajam piekļuvi minētajiem dokumentiem, ciktāl tas attiecas uz norādītajiem izņēmumiem, tiesiskumu.

56 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jāsecina, ka *OLAF*, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, varēja uzskatīt, ka to dokumentu publiskošana, kuriem ir lūgta piekļuve, kaitētu notiekošajai izmeklēšanai.

57 Prasītājs šī pamata atbalstam turklāt nav izvirzījis nevienu argumentu, kura mērķis būtu atspēkot *OLAF* secinājumu, saskaņā ar kuru nevarēja tikt piešķirta daļēja piekļuve.

58 Visbeidzot, attiecībā uz sevišķām sabiedrības interesēm Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta pēdējā teikuma izpratnē ir jāatgādina, ka saskaņā ar *OLAF* ģenerāldirektora 2011. gada 10. jūnija vēstuli šajā lietā nebija šādu interešu.

59 Šajā vērtējumā par sevišķu sabiedrības interešu neesamību Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta *in fine* izpratnē nav nekādā veidā pieļauta kļūda.

60 Ir jākonstatē, ka *OLAF* lēmuma par atteikumu prasītajam piešķirt piekļuvi attiecīgajiem dokumentiem pieņemšanas brīdī izmeklēšanas darbības turpinājās. Turklāt prasītājs Vispārējā tiesā nav izvirzījis nevienu detalizētu argumentu, kurš ļautu uzskatīt, ka *OLAF* ir pieļāvis kļūdu, uzskatot, ka nepastāv sevišķas sabiedrības intereses, kas attaisnotu attiecīgo dokumentu publiskošanu atbilstoši Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktam.

61 Tiktāl, ciktāl prasītājs norāda, ka sevišķas sabiedrības intereses ir rodamas tiesībās uz aizstāvību, atliek konstatēt, ka piekļuves tiesības dokumentiem nav atkarīgas no īpašo interešu, kādas varētu būt vai nebūt personai, kas lūdz piekļuvi, saņemt prasīto informāciju, rakstura (šajā ziņā skat. Tiesas 2007. gada 1. februāra spriedumu lietā C-266/05 P *Sison*/Padome, Krājums, I-1233. lpp., 44. punkts).

62 Tāpat nav atbalstāms arī prasītāja arguments, saskaņā ar kuru tas, ka viņam nav piekļuves izmeklēšanas lietas materiāliem, nozīmējot viņa tiesību uz aizstāvību pārkāpumu un esot pretrunā Pamattiesību hartas 42. pantam un 48. panta 2. punktam. Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka pēc tam, kad tika atteikta piekļuve dokumentiem, šī prasība ir celta, pamatojoties uz Regulu Nr. 1049/2001. Otrkārt, ir skaidrs, ka izmeklēšanas darbības nebija pabeigtas un ka šīs prasības celšanas brīdī vēl nebija uzrakstīts galīgais ziņojums, līdz ar to nebija pieņemts arī tam sekojošais lēmums. Turklāt pretēji tam, ko apgalvo prasītājs, Regulas Nr. 1049/2001 mērķis ir nodrošināt visām personām piekļuvi dokumentiem, līdz ar to saskaņā ar tās noteikumiem publiskots dokuments iekļūst publiskā apritē.

63 Turklāt šajā kontekstā ir jāpiemin, ka, lai kādas būtu saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 pastāvošās tiesības, *OLAF* nav pienākuma piešķirt personai, uz kuru, kā apgalvots, attiecas notiekošā izmeklēšana, piekļuvi dokumentiem, kas ietverti šādas izmeklēšanas lietas materiālos (šajā ziņā skat. iepriekš 34. punktā minēto 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā *Franchet* un *Byk*/Komisija, 255.–258. punkts).

64 Šajā ziņā ir jānorāda, ka piekļuve dokumentiem, kas ietverti *OLAF* lietas materiālos attiecībā uz pēdējā minētā veikto izmeklēšanu, neņemot vērā attiecīgās personas tiesības saņemt tās iztaujāšanas, ko veicis *OLAF*, protokolu, faktiski notiek procedūras gaitā. *OLAF* galīgais ieteikums tiks iesniegts kompetentajām Savienības iestādēm vai valsts iestādēm. Ja šīs iestādes saistībā ar personu, uz kuru attiecas izmeklēšana – izskatāmajā lietā – prasītājs –, paredz noteikt sankciju, tam ir jādod šai personai iespēja īstenot savas tiesības uz aizstāvību atbilstoši piemērojamam administratīvajam procesam vai kriminālprocesam. Tādējādi prasītājam, ņemot vērā piemērojamās procesuālās tiesības, ar šo iestāžu starpniecību būs iespēja izmantot pieejamās pārsūdzības tiesības.

65 Noslēgumā, kā izriet no iepriekš izklāstītā, *OLAF* pamatoti atteica piekļuvi dokumentiem, attiecībā uz kuriem piekļuve tika lūgta, pamatojoties uz Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā paredzēto izņēmumu.

66 Līdz ar to prasība ir noraidāma, turklāt nav jāpārbauda prasītāja argumentācija attiecībā uz citiem *OLAF*, lai attaisnotu piekļuves attiecīgajiem dokumentiem atteikumu, norādītajiem izņēmumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

67 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tam jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) *Lian Catinis* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Kancheva Wetter Kreuschitz

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2014. gada 21. maijā.

[Paraksti]